Традиции и перспективи

Петнадесетото поредно провеждане на международния фестивал „Мартенски музикални дни" ни дава пълно основание да говорим за традиции, богати и плодотворни, представляващи солидна основа за бъдещото развитие. В пъстрата панорама на следвоенните музикални фестивали по света Русенският се отделя със свои черти, които могат да бъдат присъщи само на една социалистическа култура. Много малко са фестивалите, които могат да се похвалят, че на тях редовно всяка година им гостуват по три чуждестранни симфонични състави (между които някои от най-добрите на социалистическия свят), заедно със свои изтъкнати диригенти, солисти, и на които в рамките на две седмици се разгръща една пълнокръвна картина на музикални тържества. Забележителната публика на вече 180-хилядния град, която редовно пълни залите на неговите фестивални прояви, е имала възможността да съпоставя равнището на изкуството на няколко десетки симфонични оркестри. А ако към това прибавим, че тя е слушала на изминалите 14 фестивала 220 произведения на повече от 50 български композитори, ще се очертае ярко националният облик на тези традиции, несъмнено дали свой принос за патриотичното самочувствие на русенци.

Тази година фестивалът е посветен на 30-годишнината от победата над фашизма, защото е верен на традициите на социалистическото изкуство, на своите собствени традиции — да бъде винаги актуален, винаги в унисон с мислите и чувствата на прогресивните хора по света. И съвсем естествено е този фестивал да бъде открит с произведението, което се роди сред огъня на великата битка, с нейния най-величествен музикален паметник, с една от най-ярките творби в историята на музиката — Ленинградската симфония на Шостакович. Тя ще бъде изпълнена под ръководството на нашия изтъкнат композитор нар. арт. проф. Александър Райчев, който е учил и дирижиране при едни от изтъкнатите майстори на палката на нашите дни — Янош Ференчик, и който неведнаж с подчертан успех е дирижирал свои произведения. Неговата опера „Тревога" също се включва с пълна сила към посвещението на фестивала, защото повествува за нашата, българската съпротива срещу фашизма с убедителността и въздействената мощ на една майсторска творба. Трета—литургична—симфония на Артюр Онегер е едно от най-изявените произведения на западноевропейското изкуство, възникнали като развълнуван отглас на Втората световна война (ще я чуем под палката на един от най-добрите диригенти на братска Полша — Хенрик Чиж). Смело бих добавил тук и Деветата симфония на Бетховен, защото лозунгът на Шилер и Бетховен, всички хора да станат братя, да се прегърнат милионите по света, може да бъде осъществен единствено след такива исторически решаващи удари над злото, увенчани с победата на 9 май 1945 година.

И този път българската музика има опорно място, което й се полага във фестивалните програми. Наред с творби на нашите класици — Панчо Владигеров, Веселин Стоянов, Марин Големинов, съвременността ни ще пулсира в Септемврийска увертюра на Д. Тъпков, Строителна музика на Ал. Танев, Празнична музика на В. Казанджиев, Радостна увертюра на Цв. Цветанов. А председателят на организационния комитет на фестивала Ал. Райчев посвещава на него новото си написано специално за откриването на тържествата, произведение — Фестивална увертюра Вечерта, отредена за музиката на големия български творец Любомир Пипков, отдава почит към човека, който посвети толкова жар в последните години от живота си за укрепването на Мартенските музикални дни.

Изяществният национален облик на фестивала съвсем не на последно място е плод и на дългогодишното найтясно сътрудничество между русенските ръководители и Съюза на българските композитори.

Програмите умело съчетават имената на Бах, Моцарт, Чайковски, Верди, Дворжак с изтъкнатия творци на съвременната музика като Яначек, Лютославски, Стравински. Разбира се, сред тях приоритетът се пада на съветската музика — няколко творби на Шостакович, Хачатурян, Мурад Кажлаев. Особено радостно събитие ще бъде новата среща с нар. арт. на СССР и лауреат на Ленинска награда, председателя на Съюза на съветските композитори и големия приятел на България и на Русе Тихон Хренников, който ще изпълни с присъщия му младежки ентусиазъм и високо професионално майсторство Втория си концерт за пиано, а ще прозвучи сега за първи път на фестивала и новата му — Трета симфония.

Гостуващи колективи са известни състави на социалистическите страни — Симфоничният оркестър от Ульяновск, начело с една от изгряващите звезди на съветското диригентско изкуство Едуард Серов, оркестърът на Лодзката филхармония, воден от поменатия Хенрик Чиж, и Щатскапеле на Ваймар, дирижирана от Лотар Зайферт. Заедно с Русенската филхармония, Русенската опера и Младежкия симфоничен оркестър, със Софийската и Бургаската филхармония, с Колегиума за камерна музика и Японския детски хор те очертават художественото равнище на тазгодишните Мартенски музикални дни.

А перспективите? Нима можем да се съмняваме в непрестанния възход на Мартенските музикални дни? В нашите страни няма инфлация, нито във валутната област, нито в сферите на изкуството. И затова може да сме сигурни, че когато на юбилейните двадесети Мартенски музикални дни се поздравим в новата концертна зала, една от най-значителните ни национални културни изяви ще бъде с още по-нараснал международен музикален авторитет.

Димитър ЗЕНГИНОВ,
гл. редактор на сп. „Музика"